

Een bibliotheek voor patiënten

DOOR G. J. BREMER, HUISARTS TE NIEUWKOOP

Een enkele keer kan het nuttig zijn na beëindiging van een gesprek de patiënt een boek mee te geven, met behulp waarvan deze zich wat meer in het besproken onderwerp kan verdiepen. Het bleek mij dat sommige boeken nogal in de smaak vielen, zodat vanzelf het idee naar voren kwam een bibliotheekje voor de patiënten te vormen. Sinds enkele maanden heb ik daarom een veertigtal boeken ter beschikking. Een lijst met de titels ligt in de wachtkamer ter inzage, hetgeen het voordeel heeft dat de patiënten soms eigener beweging een boek te leen vragen.

De keuze van de boeken is uiteraard een persoonlijke en ik kan mij voorstellen dat een collega tot een totaal andere boekenreeks komt. De hierna genoemde boeken dienen dan ook slechts om een indruk te geven van een mogelijkheid. Wel zijn deze boeken naar onderwerp in enkele groepen in te delen, waardoor men een betere indruk krijgt omtrent de bedoeling van een dergelijk bibliotheekje:

- A boeken over voedingsvoorschriften en diëten;
- B boeken over opvoedkunde;
- C boeken over seksuele voorlichting, protestant christelijk;
- D boeken over seksuele voorlichting, rooms katholiek;
- E boeken over seksuele voorlichting, algemeen*;
- F boeken over het oud worden;
- G boeken speciaal voor de vrouw;
- H boeken voor de aanstaande moeder;
- I boeken voor zieken en hun omgeving;
- J boeken over zieke en invalide kinderen.

Behalve deze boeken heb ik dan nog een aantal folders (K) ter beschikking die tegen kostprijs verkrijgbaar zijn.

Praktische uitvoering. In de wachtkamer ligt de lijst met de titels van de boeken ter inzage. Voor dit doel heb ik een plastic Sesam-band genomen waarin de tekst achter doorzichtig plastic blijft, zodat de lijst niet binnen korte tijd ontoonbaar is. (Plastic Sesam-B-band, bestelnummer A 4246-380 of A 4245-381; met Sesam-B interieur: doorzichtige tas, bestelnummer A 6227-842. Atlanta, Hoogezand). Elke afdeling (A tot en met K) heeft een aparte bladzijde; deze bladzijden zijn uitneembaar zodat later, indien

* Wat betreft de onder C, D en E genoemde boeken is het goed te weten, dat de redactie van het maandblad „Ons Gezin” (van Speykstraat 19, 's-Gravenhage) uitvoerige boekenlijsten beschikbaar heeft waaruit men zijn keuze kan doen. Deze boekenlijsten zijn samengesteld met medewerking van desbetreffende deskundigen en bij de redactie van dat maandblad tegen kostprijs verkrijgbaar.

nodig, titels kunnen worden toegevoegd.

Op de eerste bladzijde staat: „In deze lijst vindt u boeken die bij de assistente te leen kunnen worden gevraagd. De folders (1 tot en met 20) zijn tegen kostprijs verkrijgbaar. Gaarne geleende boeken binnen 14 dagen terug bezorgen.”

Op de plastic band staat met grote letters: „Ter Inzage”.

De totale kosten van aanschaffing, ongeveer 40 boeken inclusief een aantal folders in voorraad, bedraagt ongeveer f 200,—.

Hierna volgt de lijst met boeken en folders; de tussen haakjes geplaatste tekst (uitgever, enzovoort) staat niet in de uitleenlijst vermeld.

★

A Boeken over voedingsvoorschriften en diëten

1 Dokter, mag ik? Een keur van gerechten voor het zoutloze en zoutarme dieet. J. J. C. Mantz. (G. J. A. Ruys Uitgeversmaatschappij n.v., Bussum, 1959, 102 bladzijden, prijs f 3,90).

2 Dokter, mag ik? Een keur van gerechten voor maag-darm-patiënten. T. Pareau Dumont. (G. J. A. Ruys Uitgeversmaatschappij n.v., Bussum, 1953, 80 bladzijden, prijs f 3,90).

3 Dokter, mag ik? Een keur van gerechten voor gal- en leverpatiënten. Mary Hirschel. (G. J. A. Ruys Uitgeversmaatschappij, Bussum, 1960, 91 bladzijden, prijs f 3,90).

4 Dokter, mag ik? Gerechten voor suikerpatiënten. J. J. C. Mantz. (G. J. A. Ruys Uitgeversmaatschappij n.v., Bussum, 1959, 107 bladzijden, prijs f 3,90).

5 Dieetrecepten, handleiding voor het zoutloze en zoutarme dieet. Martine Wittop Koning. (n.v. Uitgeverij Nygh & van Ditmar, 's-Gravenhage, 1959, 73 bladzijden, prijs f 3,25).

★

B Boeken over opvoedkunde

1 De opvoeding van zuigeling en kleuter. Prof. Dr M. J. Langeveld. (H. Meulenhoff, Amsterdam, 1949, 148 bladzijden, prijs f 5,90).

2 Gezonde kinderen, evenwichtige mensen. J. C. van Andel en O. van Andel-Ripke. (J. Bijleveld, Utrecht, 1950, 275 bladzijden, prijs f 8,90).

3 Speel goed met speelgoed. Dra. W. J. Bladergroen. Welk speelgoed hoort bij welke leeftijd? (N.V. Uitgeverij W. P. van Stockum & Zoon, Den Haag, 1957, 140 bladzijden, prijs f 3,90).

4 Paedagogisch prentenboek. D. Arn. van Krevelen. Een boekje van mooie plaatjes van allerlei opvoedingsfouten. (Uitgeverij Muussen, Purmerend, 1962, 71 bladzijden, prijs f 2,90).

5 Het Medisch Opvoedkundig Bureau. Drs Fr. H. J. Knaven. (Nationale Federatie voor Kinderbescherming, Amsterdam, 23 bladzijden, prijs f 0,75).

★

C Boeken over seksuele opvoeding, protestant-christelijk

- 1 Uw deel in dit leven. P. J. F. Dupuis. Een volledig handboek over vragen van liefde, huwelijk en gezin, dat bij de gezinsvorming en bij de opvoeding een leidinggevende steun biedt.

(Uitgeverij ten Have, Amsterdam, 1961, 368 bladzijden, prijs f 13,90).

2 Stippellijnen in het seksuele leven. C. Postma.
Voor jongens van 13-18 jaar.

(G. F. Callenbach n.v., Nijkerk, z.j., 55 bladzijden, prijs f 2,75).

3 Stippellijnen in het seksuele leven. Jhr H. de Ranitz.
Voor meisjes van 13-18 jaar.

(G. F. Callenbach n.v., Nijkerk, z.j., 53 bladzijden, prijs f 2,75).

4 Met open ogen het huwelijk in. P. J. F. Dupuis en R. van der Mast.

Klein handboekje voor verloofden.

(Boekencentrum n.v., 's-Gravenhage, 1961, 64 bladzijden, prijs f 1,25).

★

D Boeken over seksuele opvoeding, rooms-katholiek

1 Gehuwd en ongehuwd. Dr C. J. B. J. Trimbos.

Een bundeling van bekende radiovoordrachten.

(Uitgeverij Paul Brand n.v., Hilversum, 1961, 224 bladzijden, prijs f 6,90).

2 De voorlichting verandert. Fons Jansen.

Korte inleiding over moderne seksuele voorlichting met praktische voorbeelden.

(Uitgeverij Paul Brand n.v., Hilversum, 1960, 66 bladzijden, prijs f 1,90).

3 De praktijk der voorlichting. Ant. H. Jansen.

Zeer goede voorlichting. Bestaat uit een aantal brochures met de volgende titels: Voor ouders en opvoeders; Jongens in de puberteit; Meisjes in de puberteit; Een gesprek met verloofden; De verhouding van jongen tot meisje; De verhouding van meisje tot jongen; Moederschap; Vaderschap.

(Uitgeverij H. Nelissen, Bilthoven, 1961, prijs f 2,95).

4 De voorlichting in de opvoeding. H. M. Dresen-Coenders. (Uitgeverij Paul Brand n.v., Hilversum, 1961, 87 bladzijden, prijs f 4,90).

5 De liefdesverhouding vóór het huwelijk. Fons Jansen. (Uitgeverij Paul Brand n.v., Hilversum, 1960, 130 bladzijden, prijs f 2,95).

★

E Boeken over seksuele opvoeding, algemeen

1 Ontbloeiend wonder. J. A. van Nieuwenhuyzen.

Beschouwingen over de seksuele rijpwording, bestemd voor jonge mensen vanaf 16 jaar.

(Uitgeverij L. Stafleu & Zoon, Leiden, 1961, 159 bladzijden, prijs f 4,90).

2 Moeilijkheden en mogelijkheden der rijpere jeugd. J. C. van Andel en O. van Andel-Ripke.

Bestemd voor ouders en voor de opgroeiende kinderen zelf.

(Erven J. Bijleveld, Utrecht, 1957, 127 bladzijden, prijs f 4,90).

★

F Boeken over het oud worden

1 De kunst van het oud worden en gezond blijven. Prof. R. Hornstra. (Van Gorcum, Assen, 1955, 88 bladzijden, prijs f 3,95).

2 Ouder worden en . . . gelukkig zijn! A. J. van Leusen. (G. J. A. Ruys Uitgeversmaatschappij n.v., Bussum, zonder jaartal, 172 bladzijden, prijs f 4,90).

3 De tweede helft. Jac. W. Creyghton.

Beschouwingen over de oudere mens in de maatschappij en het bedrijf.

(Uitgeverij van het N.I.B., Zeist, 1960, 180 bladzijden, prijs f 11,90).

★

G Boeken speciaal voor de vrouw

1 De moeilijkste jaren. O. van Andel-Ripke. (Erven J. Bijleveld, Utrecht, 1952, 173 bladzijden, prijs f 5,90).

2 Kenteringsjaren van de vrouw. Dr Elsa Pereira d'Oliveira.

Twee boeken over de overgangsjaren. (n.v. Gebr. Zomer & Keunings Uitgeversmaatschappij, Wageningen, 1960, 87 bladzijden, prijs f 4,50).

3 Hygiëne van de vrouw. Dr Elsa Pereira d'Oliveira.

Handelt over zaken die van belang zijn bij de lichamelijke verzorging van de vrouw.

(n.v. Gebr. Zomer & Keunings Uitgeversmaatschappij, Wageningen, 1961, prijs f 5,50).

★

H Boeken voor de aanstaande moeder

1 Geen angst voor de baring. Dr A. J. M. Lamers. (van Gorcum en Comp. n.v., Assen, 1957, 65 bladzijden, prijs f 4,25).

2 Gymnastiek voor moeders voor en na de bevalling. G. Hagström en M. Ringquist. (H. E. Stenfert Kroese n.v., Leiden, 1956, 51 bladzijden, prijs f 3,20).

3 Gymnastiek voor de aanstaande moeder. Elisabeth Rona-Kármán. (De Tijdstroom, Lochem, 55 bladzijden, prijs f 4,90).

4 Moederschapszorg, zuigelingenverzorging, kleuterzorg. Dr P. W. Koppius, Magda Brandenburg en Zr W. den Dulk. (Uitgegeven door de A.N.V. „Het Groene Kruis” te Utrecht bij J. B. Wolters, Groningen, 83 bladzijden, prijs f 2,75).

5 Moedercursus, een boek voor aanstaande vaders en moeders. Prof. Dr G. J. Kloosterman. (Uitgeversmaatschappij De Tijdstroom n.v., Lochem, 1962, prijs f 4,90).

★

I Boeken voor zieken en hun omgeving

1 Omgang met zieken. A. J. C. van Seters.

Geschreven vanuit een protestant-christelijke levensovertuiging.

(Uitgeverij W. ten Have n.v., Amsterdam, 1950, 103 bladzijden, prijs f 2,90).

2 Handleiding ten gebuik bij de opleiding tot helpster ziekenverzorging. (Uitgave het Rode Kruis, 's-Gravenhage, 1961, prijs f 1,85).

3 Tijdelijk uitgeschakeld. A. J. van Leusen.

Gesprekken met zieken.

(van Gorcum & Comp., Assen, 1952, 76 bladzijden, prijs f 4,75).

4 Suikerziekte. Dr L. Schaap.

Leefregels voor suikerzieken.

(Van Holkema & Warendorf n.v., Amsterdam, 64 bladzijden, prijs f 3,90).

5 Behandeling en verzorging van geestelijk gestoorde. Zr F. Meyboom.

Over moderne behandeling en verpleging van geestelijk gestoorde patiënten in psychiatrische ziekenhuizen.

(n.v. Uitgeverij Nygh & van Ditmar, 's-Gravenhage-Rotterdam, 1959, 72 bladzijden, prijs f 2,35).

★

J Boeken over zieke en invalide kinderen

1 Het slechthorende kind. Drs W. Croonen en Dr F. J. Wilms. (Uitgeverij de Toorts, Haarlem, 1958, 88 bladzijden, prijs f 3,90).

2 Doof . . . Hoe kan ik helpen? P. R. Berkhout. (Uitgave van de Joh. C. Ammanschool, Amsterdam, 1960, 77 bladzijden, prijs f 2,—).

3 Het zintuiglijk en lichamelijk gebrekkige kind. C. D. Moulijn. (Uitgeverij De Tijdstroom, Lochem, 1959, 124 bladzijden, prijs f 3,90).

4 Scheel engeltje. Mr J. van der Hoeven.

Een boekje geschreven door een vader van een abnormaal kind.

(Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam, 1959, 134 bladzijden, prijs f 4,25).

★

K Lijst van verkrijgbare folders

1 Kleuters die niet lastig zijn (0,10)

2 Jalouzie bij kinderen (0,15)

3 Doen en laten voor opvoeders (0,10)

4 Dreigen en straffen (0,10)

5 Kind en dokter (0,10)

6 Verwennen en verwaarlozen (0,10)

7 Moeilijke kindervragen (0,15)

- 8 Angst in het kinderleven (0,15)
- 9 Het kind in het gezin (0,10)
- 10 Over bezigheden voor zieke kinderen (0,05)
- 11 Kinderen die slecht eten (0,20)
- 12 Zindelijkheid (0,15)
- 13 Als kinderen jokken (0,20)
- 14 Welk speelgoed kiezen wij voor onze kinderen (0,10)
- 15 Wenken voor suikerzieken (0,30)
- 16 De voeding van de aanstaande moeder (0,05)
- 17 De voeding van zuigelingen en peuters (0,05)
- 18 De voeding van kleuters en peuters (0,05)
- 19 De voeding van de schoolgaande jeugd (0,10)
- 20 Onze voeding als we ouder worden (0,10)

De folders 1 tot en met 14 zijn verkrijgbaar bij de Nationale Federatie voor Huishoudelijke- en Gezinsvoorlichting,

Van Speykstraat 19, 's-Gravenhage; de folder 15 bij de Nederlandse Vereniging van Suikerzieken, Burgemeester Patijnlaan 65, 's-Gravenhage; de folders 16 tot en met 20 bij het Voorlichtingsbureau voor de Voeding, Koninginnegracht 42, 's-Gravenhage.

Naschrift van de redactiecommissie. Wanneer lezers menen naar aanleiding van een bibliotheek voor patiënten nuttige aanvullende suggesties te kunnen geven, zouden zij daarvan schriftelijk mededeling kunnen doen aan het redactiesecretariaat van „huisarts en wetenschap”, Keizersgracht 327, Amsterdam-C.

Structuur en werkwijze van het voorlichtingsbureau voor de voeding

DOOR MEJ. DR IR TH. F. S. M. VAN SCHAİK

Doel. Waarschijnlijk zullen verschillende lezers reeds op enigerlei wijze te maken hebben gehad met de voorlichting van het Voorlichtingsbureau voor de Voeding; het zal hen evenwel niet steeds bekend zijn geweest dat die voorlichting uitging van dit bureau. Het is in eerste instantie ook niet de bedoeling van het bureau zijn naam ruime bekendheid te geven. Zoals uit het hier volgende zal blijken, is dit voor het bereiken van zijn doel niet primair. Het streven van het Voorlichtingsbureau voor de Voeding is er op gericht bij de Nederlandse bevolking optimale voedingsgewoonten ingang te doen vinden, aangepast aan het bestaande menupatroon en aan de beschikbare voedingsmiddelen en bovendien economisch verantwoord. Daarenboven streeft het Voorlichtingsbureau ernaar, het publiek bewust te doen worden van het belang van een goede eigen gezondheid, zowel als van een goede volksgezondheid.

Structuur. De geschiedenis van het Voorlichtingsbureau gaat terug tot het jaar 1940. De oorlogstoestand en de daarmee gepaard gaande beperking van het levensmiddelenpakket maakten in dat jaar de instelling nodig van een commissie uit de Gezondheidsraad. De taak van deze commissie, de Voedingsraad genaamd, welke ook nu nog bestaat en waarvan twintig deskundigen op het gebied van de voedingswetenschappen en voedselvoorziening lid zijn, was beperkt tot het adviseren van de overheid. Het bleek echter noodzakelijk daarnaast de bevolking te helpen bij het oplossen van problemen, die zich als gevolg van de steeds moeilijker wordende voedselvoorziening voordeden. Dit leidde tot de oprichting van het Voorlichtingsbureau van de Voedingsraad. Ook na de oorlog bleef dit bureau zijn taak vervullen, zij het dat deze taak een veel ruimere kon zijn en, zoals uit de hierboven beschreven doelstelling blijkt, in belangrijke mate op het terrein der gezondheidszorg kwam te liggen. Dit komt ook

tot uiting in de wijze, waarop het bureau wordt gesubsidieerd, namelijk door het ministerie van Landbouw en Visserij en door het ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Het is in zijn voorlichting echter onafhankelijk van deze ministeries; het heeft sinds 1956 een stichtingsvorm en draagt, omdat het evenmin aan de Voedingsraad verantwoording schuldig is, thans de naam: Voorlichtingsbureau voor de Voeding. De directeur van het bureau, Prof. Dr C. den Hartog, is tevens geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid, lid van de Voedingsraad en hoogleraar in de voeding en voedselbereiding aan de Landbouwhogeschool te Wageningen. Hij wordt terzijde gestaan door een medicus en een ingenieur in de landbouwkunde, tevens diëtiste, en een staf bestaande uit 45 diëtisten en andere medewerkers.

Basis van het werk. Achtergrond van het werk vormen onder meer de gegevens, verkregen door voedingsenquêtes, waaraan het bureau medewerking verleent door het geven van adviezen en het beschikbaar stellen van deskundige krachten. De uitkomsten van onderzoeken die door research-instituten in binnen- en buitenland worden verricht, vormen een andere, belangrijke basis voor de voedingsvoorlichting. Daarnaast zijn een niet te missen steun voor een goed aangepaste en verantwoorde voedingsvoorlichting de in de proefkeuken van het bureau genomen proeven met betrekking tot het organoleptisch keuren van voedingsmiddelen, het samenstellen van recepten en het beproeven van keukengereedschappen. Belangrijke gegevens worden bovendien geput uit de uitgebreide eigen bibliotheek met boeken en tijdschriften op voedingsgebied uit binnen- en buitenland. Van bijzonder veel nut zijn de goede contacten die het bureau heeft met vrijwel alle andere voorlichtingsinstanties in eigen land en met vele buitenlandse organisaties, die zich met voorlichting bezig houden. Ook met